

imię

nazwisko

podpis

■ ■ ■ XXV OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ ■ ■ ■

Rok szkolny 2011/2012
Zawody I stopnia (szkolne)

Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym – wybierz **JEDEN** z dwóch podanych poniżej tematów. (0–25 pkt)

1. Wyjaśnij konsekwencje specjalizacji produkcji i zróżnicowania cen czynników wytwórczych w różnych państwach świata dla rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

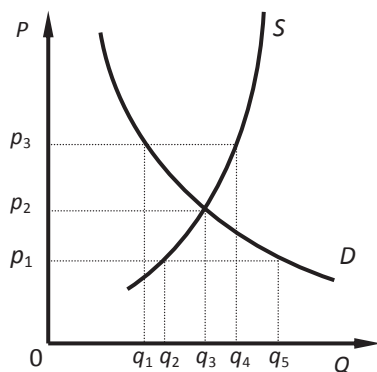
- 1) Przyczyny zróżnicowania cen czynników wytwórczych w wymiarze globalnym.
- 2) Międzynarodowy podział pracy a efektywność gospodarowania.
- 3) Korzyści ze specjalizacji produkcji i międzynarodowej wymiany handlowej – wykorzystanie przewag komparatywnych.
- 4) Wolny rynek *versus* protekcyjizm w wymianie z zagranicą.
- 5) Społeczno-ekonomiczne skutki wysokiej mobilności czynników wytwórczych.
- 6) Ocena międzynarodowej konkurencyjności gospodarki Polski i jej perspektyw rozwojowych.

2. Przedstaw wpływ rewolucji technologicznej na zachowania gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- 1) Charakterystyka najważniejszych zmian technologicznych przełomu XX i XXI w.
- 2) Wzrost znaczenia sektora usług i powstanie gospodarki elektronicznej.
- 3) Omówienie zmian w zachowaniach gospodarstw domowych w zakresie: konsumpcji, spędzania wolnego czasu, edukacji i komunikacji.
- 4) Nowe jakościowo warunki funkcjonowania przedsiębiorstw – konkurencyjność w dobie handlu elektronicznego (*e-commerce*) i globalnego outsourcingu, współpraca i transfer wiedzy w organizacjach.
- 5) Wpływ nowych metod produkcji i wymiany handlowej na rynek pracy.
- 6) Wyzwania ery wiedzy i cywilizacji informacyjnej.

II. Zadanie z podstaw ekonomii. (0–15 pkt)

Powyższy rysunek przedstawia sytuację na rynku pracy w pewnej gospodarce, gdzie p to miesięczna stawka wynagrodzenia, a q to liczba pracowników.

Odpowiedz na poniższe pytania i krótko uzasadnij:

1. Która krzywa na wykresie reprezentuje sytuację pracodawców, a która pracowników? (2 pkt)

Krzywa S reprezentuje pracowników – w miarę wzrostu miesięcznej stawki wynagrodzenia (p), ilość pracowników skłonnych podjąć pracę (q) rośnie. Natomiast krzywa D reprezentuje pracodawców. W ich przypadku wielkość zgłaszanego zapotrzebowania na pracowników wzrasta wraz z obniżaniem się miesięcznej stawki wynagrodzenia (p).

2. Ile wynosi miesięczna stawka wynagrodzenia zapewniająca równowagę na rynku pracy? (1 pkt)

Miesięczna stawka wynagrodzenia zapewniająca równowagę na rynku pracy wynosi p_2 . Przy takim poziomie płacy na rynku liczba pracowników skłonnych podjąć pracę jest równa liczbie pracodawców, których chcą zatrudnić pracodawcy.

Rząd realizując postulaty ochrony pracowników przed wyzyskiem pracodawców zaniżających wynagrodzenia, zamierza wprowadzić płacę minimalną.

3. Na jakim poziomie (p_1 czy p_3) powinna zostać ustalona płaca minimalna, aby zapewnić powyższy cel? (2 pkt)

Aby wprowadzona płaca minimalna mogła skutecznie oddziaływać na rynkowy poziom wynagrodzenia, musi ona zostać ustalona na poziomie wyższym niż płaca zapewniająca równowagę na rynku pracy (p_2). A zatem płaca minimalna powinna być ustalona na poziomie p_3 .

4. Do czego doprowadzi wprowadzenie przez rząd płacy minimalnej – do nadwyżki czy niedoboru rynkowego? (2 pkt) Ile będzie wynosić nadwyżka / niedobór? (2 pkt)

Wprowadzenie przez rząd płacy minimalnej doprowadzi do nadwyżki rynkowej – liczba pracowników skłonnych podjąć pracę przy stawce p_3 będzie większa od liczby pracowników, którą będą skłonni zatrudnić przy tej stawce pracodawcy. Wielkość nadwyżki rynkowej to różnica pomiędzy wielkością podaży pracy (przy stawce p_3) a wielkością popytu na pracę (przy stawce p_3). W analizowanym przypadku nadwyżka rynkowa równa będzie $q_4 - q_1$.

5. Jakie konsekwencje ma wprowadzenie w pkt 3 płacy minimalnej dla:

a) dobrze wynagradzanych specjalistów i menedżerów wysokiego stopnia? (3 pkt)

b) pracowników niewykwalifikowanych i młodych rozpoczynających pierwszą pracę? (3 pkt)

Płaca minimalna ma zróżnicowany wpływ na rynek pracy, ponieważ w praktyce rynek ten składa się z odrębnych segmentów (rynków pracy różnych rodzajów pracowników). Płaca minimalna w niewielkim stopniu (lub nawet w ogóle) oddziałuje na sytuację dobrze wynagradzanych specjalistów i menedżerów wysokiego stopnia, ponieważ ich stawki wynagrodzenia kształtują się na poziomie wyższym od płacy minimalnej. Natomiast w przypadku pracowników niewykwalifikowanych i młodych rozpoczynających pierwszą pracę, konieczność oferowania im stawki minimalnego wynagrodzenia powoduje, że część pracowników nie zostaje zatrudniona, ponieważ przy takim poziomie płacy wielkość zapotrzebowania na pracę zgłaszana przez pracodawców jest mniejsza niż ilość gotowych podjąć pracę. Dodatkowo, część pracowników, którzy przed wprowadzeniem płacy minimalnej pracowali za stawkę rynkową (p_2), po jej wprowadzeniu nie będzie mogła znaleźć zatrudnienia. Płaca minimalna zwiększa dochody pracowników, którzy mają pracę, lecz zmniejsza dochody tych, którzy nie mogą znaleźć zatrudnienia (pozostają bezrobotni).

Utrzymywanie płacy minimalnej na wysokim poziomie może w dłuższej perspektywie prowadzić do przenoszenia produkcji niewymagającej wysokich kwalifikacji pracowników do innych krajów, a także do zwiększenia automatyzacji produkcji (przejście do bardziej kapitałochłonnych metod produkcji).

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

Przesunięcie krzywej popytu w lewo oznacza:

- niższą cenę w stosunku do każdej wielkości popytu przed zmianą położenia krzywej
- wyższą cenę w stosunku do każdej wielkości popytu przed zmianą położenia krzywej
- zwiększenie wielkości popytu przy każdej cenie
- żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawdziwa

W miarę wzrostu dochodu realnego gospodarstwa domowego:

- dobra podrzędne nie są w ogóle nabywane
- popyt na dobra podstawowe maleje
- udział wydatków na dobra podstawowe w ogólnej sumie wydatków maleje
- udział wydatków na dobra luksusowe w ogólnej sumie wydatków maleje

Na rynku czystego monopolu utarg krańcowy jest:

- mniejszy od ceny jednostkowej produktu oraz większy od utargu przeciętnego
- mniejszy od ceny jednostkowej produktu oraz mniejszy od utargu przeciętnego
- większy od ceny jednostkowej produktu oraz większy od utargu przeciętnego
- większy od ceny jednostkowej produktu oraz mniejszy od utargu przeciętnego

Użyteczność całkowita:

- to suma zadowolenia z konsumpcji danej usługi w określonym czasie
- określa relacje pomiędzy ceną danego dobra a dochodami konsumenta
- przyjmuje wartość 0, gdy użyteczność krańcowa jest równa 0
- uzależniona jest od charakteru dobra (podrzędne, normalne, luksusowe)

Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w odniesieniu do stałego czynnika wytwórczego?

- jego nakład nie wpływa na wielkość produkcji
- występuje tylko w krótkim okresie
- nakład tego czynnika musi pozostawać w stałej proporcji do nakładu pozostałych czynników wytwórczych
- nie występuje, gdy przedmiotem działalności przedsiębiorstwa jest świadczenie usług

Koszty alternatywne w teorii ekonomii:

- obejmują wyłącznie koszty stałe
- to równowartość dochodów, które dany czynnik produkcji mógłby przynieść, gdyby był zaangażowany w tym przedsiębiorstwie
- obejmują koszty niejawne
- to koszty, które poniosłoby przedsiębiorstwo, gdyby stosowało inną metodę wytwarzania

W którym modelu rynku przedsiębiorstwo osiąga dodatni zysk ekonomiczny w długim okresie?

- konkurencja monopolistyczna
- oligopol
- konkurencja doskonała
- jest to możliwe w każdym modelu rynku

Wskaż, co nie jest elementem mikroekonomicznej teorii wyboru (zachowania) gospodarstwa domowego:

- popyt gospodarstwa domowego na czynniki wytwórcze
- ceny konsumowanych dóbr i usług
- gusty konsumentów
- założenie, że konsument działa racjonalnie

Wartość produktu narodowego brutto może się zmniejszyć, jeśli:

- wydatki konsumpcyjne wzrosną
- inwestycje pozostaną bez zmian
- wzrośnie eksport
- zmaleje import

Do automatycznych stabilizatorów koniunktury gospodarczej można zaliczyć:

- wydatki państwa na budowę autostrad
- wydatki na zasiłki dla bezrobotnych
- podniesienie stawki podatku od towarów i usług (VAT) z 22% do 23%
- płacę minimalną

Krzywa popytu inwestycyjnego ilustruje:

- dodatnią zależność między stopą procentową a planowanymi inwestycjami
- ujemną zależność między stopą procentową a planowanymi inwestycjami
- ujemną zależność między stopą procentową a dochodem
- ujemną zależność między ceną a planowanymi inwestycjami

Przykładem negatywnego szoku podażowego jest:

- podniesienie stawki podatku dochodowego od osób fizycznych
- obawy przed spożywaniem żywności genetycznie modyfikowanej
- nieurodzaj wywołany chłodnym i deszczowym latem
- spadek dochodów realnych ludności

W której ze szkół w ekonomii dominuje pogląd, że rola państwa w gospodarce powinna ograniczyć się przede wszystkim do utrzymania porządku, ochrony zasad wolności gospodarowania i prywatnej własności?

- etatyzm
- leseferyzm
- keynesizm
- merkantylizm

Ekspansywna polityka monetarna w warunkach płynnego kursu walutowego przyczynia się do:

- spadku popytu globalnego
- aprecjacji waluty krajowej
- spadku importu i eksportu
- obniżenia stopy procentowej

Jeżeli w hipotetycznej gospodarce, przy pełnym wykorzystaniu zdolności wytwórczych, wydatki budżetowe są większe od dochodów budżetowych, wówczas mamy do czynienia z deficytem:

- cyklicznym
- strukturalnym
- klasycznym
- politycznym

Umowa, na podstawie której jedna ze stron przekazuje drugiej stronie umowy prawo do korzystania z określonej rzeczy na pewien uzgodniony okres w zamian za ustalone ratalne opłaty, to:

- kredyt kupiecki
- leasing
- faktoring
- franchising

Które z poniższych działań nie jest zabronione na giełdzie papierów wartościowych?

- wykorzystanie informacji wewnętrznych spółki
- manipulowanie kursem akcji
- niepodawanie do publicznej wiadomości informacji o nabyciu znacznego pakietu akcji
- spekulacja

Kapitał obcy w przedsiębiorstwie to:

- kapitał rezerwowy
- kapitał z aktualizacji wyceny
- rezerwa na świadczenia emerytalne
- niepodzielony zysk z lat ubiegłych

Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe?

- inwestycja w kontrakty *futures* na kurs akcji spółki *X* jest obciążona takim samym poziomem ryzyka jak inwestycja w te akcje
- w skład indeksu WIG20 wchodzi tylko akcje spółek, które są rentowne
- inwestując w akcje na giełdzie papierów wartościowych, można uzyskać dodatnią stopę zwrotu, nawet jeśli wartość głównego indeksu maleje
- rentowność inwestycji w akcje zależy wyłącznie od zmian kursów akcji

Który z poniższych podatków w Polsce ma charakter progresywny?

- podatek od towarów i usług (VAT)
- podatek od dochodów osobistych
- podatek od osób prawnych
- podatek od gier

Która z poniżej wymienionych ulg podatkowych nie występuje w podatku dochodowym od osób fizycznych w Polsce?

- darowizny na związki zawodowe
- wydatki na zakup leków przez osoby niepełnosprawne o niskim dochodzie
- koszty związane z utrzymaniem psa przewodnika dla osoby niewidomej
- darowizny na cele kultu religijnego

Nadrzędnym celem Narodowego Banku Polskiego jest:

- utrzymanie stabilnego poziomu cen
- wspieranie polskich eksporterów
- gwarantowanie depozytów zgromadzonych w bankach komercyjnych
- nadzór nad bankami działającymi w Polsce

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem obligacje skarbowe mogą być sprzedawane:

- tylko inwestorom krajowym
- tylko inwestorom zagranicznym
- tylko podmiotom posiadającym status rezydenta
- zarówno inwestorom krajowym, jak i zagranicznym

Polityka konkurencji w Unii Europejskiej nie jest ukierunkowana na:

- monitorowanie pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw
- zwalczanie porozumień cenowych
- zwiększanie importu z krajów pozaeuropejskich
- niedopuszczanie do wykorzystywania przez przedsiębiorstwa pozycji dominującej

Cesja należności to:

- rodzaj zabezpieczenia kredytu
- odpisanie przedawnionej należności w ciężar kosztów przedsiębiorstwa
- spłata należności w kilku odrębnych ratach
- opóźnienie w przelewie kwoty wierzytelności w związku z niedotrzymaniem pierwotnych warunków umowy

Indeks Lerner'a mierzy stopień:

- świadomości marki produktu
- kapitałochłonności produkcji w przedsiębiorstwie
- ściągalności podatków i opłat publicznoprawnych
- monopolizacji rynku

Która struktura organizacyjna oparta jest na centralizacji i zasadzie jedności kierownictwa?

- macierzowa
- liniowa
- funkcjonalna
- funkcjonalno-dywizyjonalna

Internacjonalizacja przedsiębiorstwa to:

- rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa na rynki zagraniczne
- przejęcie pakietu kontrolnego w przedsiębiorstwie przez państwo
- usprawnienie procesów biznesowych w przedsiębiorstwie poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii
- dostosowanie strategii przedsiębiorstwa do otoczenia rynkowego kraju, w którym działa

Każdy proces zarządzania rozpoczyna się od funkcji:

- organizowania
- motywowania
- przewodzenia
- planowania

Wywodzące się z Japonii podejście do zarządzania przedsiębiorstwem, które akcentuje zaangażowanie w doskonalenie firmy oraz chęć ciągłego podnoszenia jakości produktów nosi nazwę:

- kaizen
- just-in-time
- lean management
- kanban

Ocena Komisji Szkolnej						
Rodzaj pytania	Pytania testowe	Zadanie z podstaw ekonomii	Pytanie opisowe			Razem
			Poziom merytoryczny (w tym zgodność z wybranym tematem)	Terminologia i przykłady	Poprawność językowa i struktura odpowiedzi	
Zakres	0–60 pkt	0–15 pkt	0–14 pkt	0–7 pkt	0–4 pkt	
Ocena						

.....
podpis i pieczęć szkoły